

Aprob,

Avocatul Poporului,
Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita efectuată la Centrul de reținere și triere Albița, județul Vaslui din cadrul Poliției de Frontieră Iași

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de reținere și triere Albița, județul Vaslui din cadrul Poliției de Frontieră Iași, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei.
2. Constatările rezultate din vizita efectuată.
3. Recomandări.

1. Cadrul general și organizarea vizitei.

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul opțional (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile de Mecanism Național de Prevenire a torturii în locurile de detenție, în sensul prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție, prin vizitarea, anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție.

În acest sens, în temeiul art. 35 lit. a și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatul Poporului a efectuat, la data de 24 mai 2019, o vizită la Centrul de reținere și triere Albița, județul Vaslui din cadrul Poliției de Frontieră Iași.

La efectuarea vizitei au participat doamna [redacted] și domnul [redacted] consilieri ai Centrului Zonal Bacău al instituției Avocatul Poporului, domnul [redacted] medic și domnul [redacted] reprezentant al Asociației Acțiune și Resurse pentru Comunitate (ARC).

Vizita a avut ca obiective condițiile din camera de triere, incidentele și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată.

Referitor la cadrul legal, conform art. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 104/2001 privind organizarea și funcționarea Poliției de Frontieră Române, Poliția de Frontieră Română face parte din Ministerul Administrației și Internelor și este instituția specializată a statului cu atribuții cu privire la supravegherea și controlul trecerii frontierei de stat, prevenirea și combaterea migrației ilegale și a faptelor specifice criminalității transfrontaliere săvârșite în zona de competență, respectarea regimului juridic al frontierei de stat, pașapoartelor și străinilor, asigurarea intereselor statului român, respectarea ordinii și

liniștii publice în zona de competență, în condițiile legii.

Sectoarele Poliției de Frontieră (subordonate Inspectoratelor Teritoriale ale Poliției de Frontieră) sunt structuri de execuție din cadrul Inspectoratelor Teritoriale ale Poliției de Frontieră, cu competență limitată și organizate pe compartimente și ture, conform specificului activităților.

Punctele Poliției de Frontieră sunt subordonate Sectoarelor Poliției de Frontieră, funcționează în baza prevederilor acordurilor bilaterale dintre România și statele vecine, respectiv a legislației naționale în vigoare, iar principalele atribuții constă în realizarea controlului documentelor pentru trecerea frontierei de stat, asigurarea derulării fluente, corecte și civilizate a traficului de călători și mărfuri prin punctele de trecere a frontierei de stat, împreună cu celelalte autorități care au competențe de control privind trecerea frontierei de stat. De asemenea, polițiștii de frontieră au atribuții pe linia migrației ilegale din cadrul serviciului de combatere a migrației ilegale și transfrontaliere din cadrul Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași.

Punctul de Trecere a Frontierei Albița face parte din Sectorul Poliției de Frontieră Huși, se află în localitatea Rișești, comuna Drinceni, județul Vaslui. Funcționează în regim de trafic internațional cu specific rutier, asigurând respectarea prevederilor tratatelor, acordurilor, convențiilor și protocoalelor de frontieră încheiate cu Republica Moldova și a celor internaționale la care România este parte, cu privire la tranzitul persoanelor și mărfurilor peste frontiera cu Moldova. Corespondent pe teritoriul moldovean este Punctul de Trecere a Frontierei Leușeni.

La discuții au participat directorul Punctului de Trecere a Frontierei Albița, precum și alți angajați cu atribuții de serviciu privind funcționarea camerei de triere.

Conform Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră, aceasta era un spațiu securizat în care erau introduse persoane pentru verificări și alte măsuri, ca urmare a faptelor antisociale săvârșite (fapte de natură penală, încălcarea gravă a ordinii și liniștii publice în zona de responsabilitate).

În schema de personal al Punctului de Trecere a Frontierei Albița nu existau posturi cu atribuții de serviciu doar privind camera de triere, astfel că tot personalul de serviciu al punctului de trecere a frontierei efectua și supravegherea persoanelor introduse în camera de

triere. De asemenea, turele erau planificate în așa fel încât echipele să fie mixte (bărbați și femei).

La momentul vizitei, Serviciul Teritorial al Poliției de Frontieră Albița funcționa într-o clădire cu două nivele (P+1). Apa rece și curentul electric erau distribuite fără întrerupere în sistem centralizat. Căldura pe timp de iarnă și apa caldă erau asigurate cu ajutorul unei centrale termice. Dezinsecția și deratizarea se făceau trimestrial.

La data efectuării vizitei nu se afla nicio persoană în custodia acestei unități.

În camerele de triere, localizate la parterul clădirii, erau introduse persoane urmărite pe plan intern sau internațional, cu mandate de arestare sau cu un comportament agresiv. Persoanele erau reținute pentru un termen de maxim 24 de ore, conform art. 27, lit. b din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 104/2001, privind organizarea și funcționarea Poliției de Frontieră Române.

Conform declarațiilor personalului și cu respectarea Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră, persoanele erau introduse separat, în raport de sex, vârstă, comportament etc.

Centrul de reținere și triere era format din 3 camere cu dimensiunea de aproximativ 10 mp, cu **igienă precară**, mobilate sumar cu o masă și două bănci fixate în pardoseală, fără sistem de supraveghere video și ușă cu gratii. Una din camerele de triere avea o fereastră mare, orientată spre exteriorul clădirii Poliției de Frontieră, **acoperită cu gratii, dar care nu se putea deschide pentru aerisire. În cameră nu erau montate sisteme de ventilare sau aparate de aer condiționat. Toaleta era situată vizavi de camera de reținere și triere, putând fi folosită doar la cerere, sub supravegherea personalului.** Deși personalul Centrului a susținut că nu existau limitări în ceea ce privește accesul persoanelor reținute în camera de triere la toalete, **membrii echipei de vizită consideră că este necesar să se amenajeze toalete în toate camerele de reținere și triere, astfel încât să se asigure accesul permanent la toaletă a fiecărei persoane reținute, ori de câte ori era necesar, în condiții de igienă și intimitate.**

Sectorul de reținere și triere cuprindea și o cameră destinată bărbaților. Aceasta era curată și mai bine dotată, inclusiv cu baie relativ modernă.

Pentru situația în care cele două camere nu erau suficiente pentru primirea unui număr mare de persoane, în cadrul punctului de trecere a frontierei mai exista o cameră dezafectată, care putea fi folosită în acest sens. La momentul vizitei, camera era folosită pentru interogatorii, având ca mobilier doar o masă și două scaune.

Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizită consideră că este necesar să se **amenajeze camerele de triere din cadrul Punctului de Trecere a Frontierei Albița, conform Procedurii de sistem nr. 169151/31.08.2018 privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră, emisă de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, având în vedere că la data efectuării vizitei aerisirea camerelor se realiza doar prin deschiderea ușilor, iar lumina naturală și ventilația corespunzătoare nu erau asigurate.**

În timpul vizitării camerelor de reținere și triere, membrii echipei de vizită au constatat că **în pereții acestora încă era montată o bară metalică** care putea fi folosită, conform informațiilor personalului și Procedurii de sistem anterioare, la imobilizarea cu cătușe a persoanelor violente sau a celor despre care se cunoștea că sunt periculoase sau care se manifestau violent.

Referitor la existența barelor metalice din camerele de triere, menționăm că, începând cu data de 10.08.2018, Procedura de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră a fost modificată, conform recomandărilor Avocatului Poporului, în sensul eliminării barelor metalice de încătușare, motivat de faptul că această măsură de siguranță era excesivă și disproporționată, în condițiile în care se realiza imobilizarea cu cătușe a persoanelor violente sau a celor despre care se cunoștea că sunt periculoase sau care se manifestau violent. **Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizită consideră că este necesar să se elimine bara metalică de încătușare din camera de reținere și triere, cu respectarea Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră.** Personalul Centrului de Reținere și Triere Albița a precizat că, începând cu anul 2017 până la data efectuării prezentei vizite, nu au fost situații în care să se fi folosit măsura încătușării persoanelor de bara respectivă.

Din informațiile primite de la personalul punctului de trecere a frontierei, precum și din

analiza documentelor puse la dispoziția echipei de vizită a reieșit că în anii 2018 – 2019 nu au existat cazuri de decese sau sinucideri ale persoanelor custodiate la camera de triere. De asemenea, nu au fost înregistrate incidente care să implice persoanele reținute sau personalul punctului de trecere a frontierei.

În urma consultării Registrului de persoane reținute în Centrul de Reținere și Triere Albița s-a constatat că în anul 2018 au fost reținute în camera de triere 31 de persoane, iar în anul 2019 până la data vizitei au fost reținute 6 persoane, ultima fiind reținută pe data de 17.05.2019, timp de 2 ore și 20 de minute. În urma consultării registrului s-a constatat că, în câteva cazuri, nu erau menționate ora introducerii și ora scoaterii din camera de reținere și triere, dar existau alte evidențe (rapoarte interne) care menționau orele exacte de introducere și scoatere a persoanelor din camera de triere. Toate persoanele introduse în camera de reținere și triere au fost predate Serviciului de Investigații Criminale Vaslui. **Având în vedere acest aspect, apreciem că este necesar să se completeze în mod corect registrul cu persoane reținute, pentru a evita suspiciunea șederii acestora în camera de triere mai mult de 24 de ore.**

Conform Registrului de persoane reținute și rapoartelor interne, persoanele reținute au stat în camera de triere perioade cuprinse între 2 și 5 ore, astfel că a fost respectată Procedura de sistem care stabilește că persoanele nu trebuie să fie reținute în camera de triere mai mult de 24 de ore.

În Registrul de vizitatori, pentru perioada 2018-2019 erau consemnați 3 vizitatori. În anul 2019 era înregistrat un singur vizitator, avocat, care și-a vizitat o rudă reținută în camera de triere, în data de 19.02.2019.

Referitor la respectarea drepturilor persoanelor reținute, membrii echipei de vizită au fost informați că acestora li se aduc la cunoștință drepturile și obligațiile în timpul reținerii, conform procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea camerei de triere, și sunt informați că au dreptul la un avocat.

În situațiile care necesitau interpreți, aceștia erau puși la dispoziție de Compartimentul prevenirea și combaterea migrației ilegale și a infraționalității transfrontaliere.

Cu privire la procedura de azil, personalul punctului de trecere a frontierei a precizat că în ultimii trei ani nu au fost înregistrate cereri cu privire la acordarea cetățeniei sau dreptului de ședere pe teritoriul României. Cu toate acestea, în clădirea în care își desfășura activitatea

Postul vamal Albița, existau câteva camere pentru eventualii solicitanți de azil, dar care nu fuseseră folosite în ultimii ani. Membrii echipei de vizită au observat existența a două camere cu câte două paturi pentru mame cu copii (dotate și cu chiuvetă), precum și a aproximativ 8 camere pentru bărbați. **Dotarea camerelor era minimală, curățenia era necorespunzătoare, putându-se observa că aceste camere nu fuseseră folosite de mult timp. Camerele erau într-o relativă stare de degradare cauzată de nefolosirea acestora de mai mult timp, dar și de lipsa fondurilor pentru renovarea clădirilor din punctul de trecere al frontierei, ultima modernizare fiind făcută în anul 1994.** Având în vedere că la nivelul Punctului de Trecere a Frontierei Albița se derula Proiectul de Reabilitare a Punctului de Trecere a Frontierei, care avea ca obiectiv să aducă modernizări unor birourilor vamale de frontieră la nivelul cerințelor Uniunii Europene, membrii echipei de vizită consideră necesar să se identifice fonduri și pentru igienizarea și întreținerea corespunzătoare a camerelor din clădirea vămii Albița, destinate găzduirii eventualilor solicitanți de azil, precum și dotarea și amenajarea acestora în mod corespunzător.

În ceea ce privește asistența medicală asigurată persoanelor reținute în camera de triere, deși existau numeroase camere nefolosite, **la Punctul de Trecere a Frontierei Albița nu erau amenajate un cabinet medical, sală de tratamente, cameră de izolare pentru pacienți cu boli infecto-contagioase. De asemenea, nu exista personal medical angajat.**

Totodată, nu exista nici un instrument medical, tensiometru, termometru etc. Fără nici o dotare cu instrumente și aparatură medicală, triajul medical era făcut de lucrătorii de poliție, care nu aveau pregătire medicală. Din informațiile furnizate de personalul Punctului de Trecere a Frontierei Albița, a reieșit că toți polițiștii au făcut cursuri de prim ajutor medical. Având în vedere aceste aspecte, membrii echipei de vizită **consideră oportună identificarea unui spațiu alocat în mod exclusiv realizării triajului medical al persoanelor introduse în camera de reținere, având în vedere existența a numeroase spații libere din clădire.**

În cadrul Punctului de Trecere a Frontierei Albița erau achiziționate două truse medicale de prim ajutor medical, acestea conținând suficiente produse pentru a se putea acorda primul ajutor în caz de nevoie.

Conform Procedurii de sistem nr. 169151/31.08.2018 privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul poliției de frontieră, înainte de introducerea în

cameră a unei persoane, se efectua un triaj medical, consemnat într-un proces verbal întocmit de lucrătorul de poliție, care cuprindea următoarele mențiuni: starea sănătății declarate, semne sau urme de violență, semne sau urme autoprovocate, semne sau urme provocate de administrarea drogurilor injectabile, tatuaje, comportament anormal - pierderi de memorie, crize de epilepsie, crize de sevraj etc.

Actele întocmite cu ocazia examinării medicale se anexau la documentația privind persoana în cauză, fiind predate apoi structurii operative căreia îi era transferat cazul respectiv.

Din analiza documentelor puse la dispoziție de către personalul punctului de trecere a frontierei a reieșit că procedura era respectată, documentele privind efectuarea triajului medical fuseseră întocmite, fără a fi înregistrate cazuri care ar fi necesitat un consult medical specific.

La data vizitei, efectuarea triajului medical nu se realiza de către personal medical. Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizită consideră oportună identificarea unei soluții ca triajul medical să fie efectuat de personal calificat, cu titlu de exemplu prin încheierea unui contract de prestări servicii cu un medic de familie și o asistentă medicală, astfel încât, conform procedurii de sistem nr. 169151/2018 privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul Poliției de frontieră să existe posibilitatea efectuării triajului pentru persoanele introduse în camera de triere.

Din informațiile furnizate de personalul centrului, a rezultat că, în situația în care persoanele custodiate în camerele de triere ar avea nevoie de asistență medicală, s-ar apela Serviciul Național Unic de Urgență 112, care ar transporta persoana respectivă până la cea mai apropiată unitate medicală de profil din județul Vaslui, mai exact Spitalul din orașul Huși. Timpul mediu de rezolvare a unei urgențe medicale era de 20 minute asigurată de Serviciul de ambulanță și de Unitatea de Primiri Urgențe a Spitalului din Huși. Totodată, la aproximativ 2 km de Punctul de Trecere a Frontierei Albița, exista o farmacie.

3. Recomandări.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

conducerii Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- amenajarea camerelor de triere din cadrul Punctului de Trecere a Frontierei Albița, județul Vaslui, conform Procedurii de sistem nr. 169151/31.08.2018 privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră, emisă de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, motivat de faptul că la data efectuării vizitei camerele de triere nu asigurau condițiile privind igiena, lumina naturală, ventilația corespunzătoare, precum și accesul permanent la toaletă a fiecărei persoane reținute, ori de câte ori era necesar, în condiții de igienă și intimitate;

- eliminarea barelor metalice din camerele de triere, conform Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră care a fost modificată, începând cu data de 10.08.2018, în sensul eliminării barelor metalice de încătușare;

- completarea corectă a registrului cu persoane reținute, pentru a evita suspiciunea șederii acestora în camera de triere mai mult de 24 de ore, deoarece în rubricația registrelor din anii 2018-2019 nu fusese completată ora introducerii și a părăsirii camerei de către unele persoane reținute;

- identificarea unui spațiu alocat în mod exclusiv realizării triajului medical al persoanelor introduse în camera de reținere, având în vedere existența a numeroase spații libere.

- identificarea unei soluții ca triajul medical să fie efectuat de personal calificat, cu titlu de exemplu prin încheierea unui contract de prestări servicii cu un medic de familie și o asistentă medicală, astfel încât, conform procedurii de sistem nr. 169151/2018 privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul Poliției de frontieră să existe posibilitatea efectuării triajului pentru persoanele introduse în camera de triere.

- identificarea fondurilor necesare pentru igienizarea și întreținerea corespunzătoare a camerelor din clădirea Postului Vamal Albița, destinate găzduirii eventualilor solicitanți de azil, precum și dotarea și amenajarea acestora în mod corespunzător.

Bacău, 02.07.2019